

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1569/2017
27.09.2017. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божицара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Небојша Перовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде и државне управе РС, коју заступа Државни правобранилац, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1771/15 од 07.02.2017. године, у седници одржаној 27.09.2017. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 1771/15 од 07.02.2017. године у преиначујућем делу става другог изреке, тако што се одбија жалба тужене и потврђује пресуда Првог основног у Београду П 44372/13 од 28.01.2015. године, исправљена решењем истог суда П 44372/13 од 23.12.2016. године, у ставу првом изреке.

У осталом делу ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1771/15 од 07.02.2017. године, **одбија се**, као неоснована.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена Република Србија, Министарство правде, да тужиоцу АА из ... накнади трошкове ревизијског поступка од 33.000,00 динара у року од 15 дана од пријема преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног у Београду П 44372/13 од 28.01.2015. године, исправљеном решењем П 44372/13 од 23.12.2016. године, ставом првим изреке делимично је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете на име претрпљених душевних болова због неоснованог лишења слободе, плати 3.500.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 28.01.2015. године до исплате, док је ставом другим изреке, у преосталом делу, одбијен тужбени захтев на име накнаде нематеријалне штете, преко досуђених 3.500.000,00 динара до тражених 11.000.000,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 120.600,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1771/15 од 07.02.2017. године, ставом првим изреке, одбијене су жалбе парничних странака и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке, којим је обавезана тужена да

тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете, за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе, плати 1.435.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 28.01.2015. године до исплате, као и у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог изреке, тако што је одбијен тужбени захтев у делу којим је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због неоснованог лишења слободе, плати још 2.065.000,00 динара. Ставом трећим изреке преиначено је и решење о трошковима поступка, садржано у ставу трећем изреке, тако што је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 190.225,00 динара, док је ставом четвртим изреке одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. ЗПП ("Сл.гласник РС" бр.72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука, тужилац је био радник МУП-а, жандар и 2010. године је позван да да изјаву, не претпостављајући да ће бити лишен слободе. То је учињено решењем Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине Ки.По2-82/10 од 13.03.2010. године, којим му је одређен притвор, а против њега је покренут кривични поступак због сумње да је учинио кривично дело из члана 142. став 1. у вези члана 22. КЗ СРЈ, ратног злочина против цивилног становништва. Тужилац је у притвору провео 287 дана (притвор му је укинут решењем од 24.12.2010. године), а кривични поступак против њега је обустављен, због одустајања тужилаштва за ратне злочине од даљег кривичног гоњења. Утврђено је и да је у период трајања притвора, однос полицајаца према тужиоцу, био као да је најгори криминалац, држали су га у самици 5 дана где је и спавао на бетону, дешавало се да му одобре виђење с породицом, али кад би му породица дошла то решење је стављано ван снаге, што је падало врло тешко и њему и члановима његове породице. Однос осталих затвореника према њему, као полицајцу, био је гори него према осталим притвореницима, посебно што је означен као убица жена и деце, због чега су га остали притвореници малтретирали. У вези његовог притварања је све објављено и у средствима јавног информисања, са пуним именом и презименом, где је представљен као монструм и криминалац и то је у континуитету објављивано месец дана. По изласку из притвора као и по обустављању кривичног поступка, осим чланова његове најуже породице, однос људи из окружења према њему се променио, посматрали су га и даље као да је крив, због чега су га и избегавали, а са многима и до данас није успео да успостави нормалан контакт и однос. Однос колега на послу према њему, где је враћен после 4 године чекања, променио се на исти начин (понашају се и даље као да је крив за дело за које су га теретили), а онемогућава му се и даље редовно напредовање са образложењем да „постоје

неки проблеми“, али без објашњења о каквим проблемима се ради. Због свега што је преживео код тужиоца је дошло до промене здравственог стања, а нарочито до одређених психичких проблема.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак судова да тужилац, на основу члана 200. став 1. Закона о облигационим односима, има право на накнаду штете за душевне болове које је трпео у периоду од 287 дана, у ком је неосновано био лишен слободе, одређивањем притвора због покретања кривичног поступка против њега, који је окончан обуставом, а да основ и пасивна легитимација тужене да тужиоцу накнади ову штету, произлазе из члана 560. став 1. тачка 1. ЗКП.

Међутим, Врховни касациони суд налази да су делимично основани наводи ревизије тужиоца, којима се указује на погрешну примену материјалног права приликом одлучивања о висини правичне накнаде.

Правична накнада нематеријалне штете, као облик отклањања штетних последица, састоји се у исплати суме новца као сатисфакцији за претрпљену нематеријалну штету, с обзиром да реституција по природи ствари није могућа, да би се код оштећеног успоставила психичка и емотивна равнотежа која је постојала пре штетног догађаја, у мери у којој је то могуће. При том, она не сме бити циљ, већ мора бити средство за ублажавање претрпљене нематеријалне штете, и не сме поговарати тежњама које нису спојиве са њеном природом и сврхом (подстицање лукративних мотива или комерцијализацији личних добара).

Утврђено чињенично стање оправдава досуђивање правичне новчане накнаде за тражени вид нематеријалне штете, применом члан 200. ЗОО. Оценом свих штетних последица проистеклих из неоснованог лишења слободе тужиоца, као и свих околности конкретног случаја (став 1. овог члана), које су од утицаја на одмеравање висине правичне накнаде, и то: године старости тужиоца у моменту притварања (44 године), природу и тежину кривичног дела које му је стављено на терет, време проведено у притвору (287 дана), последице лишења слободе на његово здравствено стање, однос људи из окружења и колега на послу према њему после притварања, али и углед који је уживао пре овог притварања, Врховни касациони суд налази да је првостепеном одлуком правилно одлучено о висини правичне новчане накнаде за овај вид нематеријалне штете.

Наиме, тужилац је у моменту неоснованог лишења слободе био припадник МУП-а, жандар, и као такав је несумњиво морао поседовати одређене позитивне моралне особине, али је његова морална част, као и људско достојанство, у периоду док је боравио у притвору грубо повређено, како неоснованим притварањем, тако и односом према њему, посебно имајући у виду да је као припадник МУП-а, оптужен за изузетно тешко кривично дело – ратни злочин против цивилног становништва, због чега су се према њему и колеге полицајци и остали притвореници односили као према криминалцу и убици жена и деце, због чега је понижаван и малтретиран. По изласку из притвора и обустављању кривичног поступка, животно и радно окружење се и даље опходило као да су и даље у сумњи да је извршилац наведеног кривичног дела, због чега су га и даље избегавали (што многи чине и даље), а ускраћено му је и редовно напредовање на радном месту. Због свега наведеног тужилац је трпео, а и даље трпи душевне болове, због којих је нарушено и његово психичко здравље, па Врховни касациони суд налази да износ од 3.500.000,00 динара представља правичну

наканату овог вида нематеријалне штете тужиоцу, колико му је и досуђено првостепеном одлуком.

Како је побијаном пресудом, погрешном применом материјалног права из члана 200. ЗОО, преиначена првостепена одлука, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Имајући у виду природу и друштвену сврху права на накнаду нематеријалне штете, досуђивање у већем износу не би одговарало значају повређеног добра и циљу коме накнада служи, због чега је, супротно наводима ревизије, и тужбени захтев преко досуђеног износа неоснован, па је у том делу ревизија тужиоца одбијена, применом члана 414. став 1. ЗПП и одлучено као у ставу другом изреке.

Тужилац је делимично успео у поступку по ревизији, па му, на основу члана 153. и 154. ЗПП, припадају и трошкови овог поступка, који су му досуђени у висини од 33.000,00 динара, на име награде адвокату за састав ревизије, сразмерно успеху тужиоца у поступку по ревизији.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић